

סטריאוטיפים ודיוקן עצמי

מגמת תקשורת

בית ספר "ברושים"

מורה: דנה שרייר

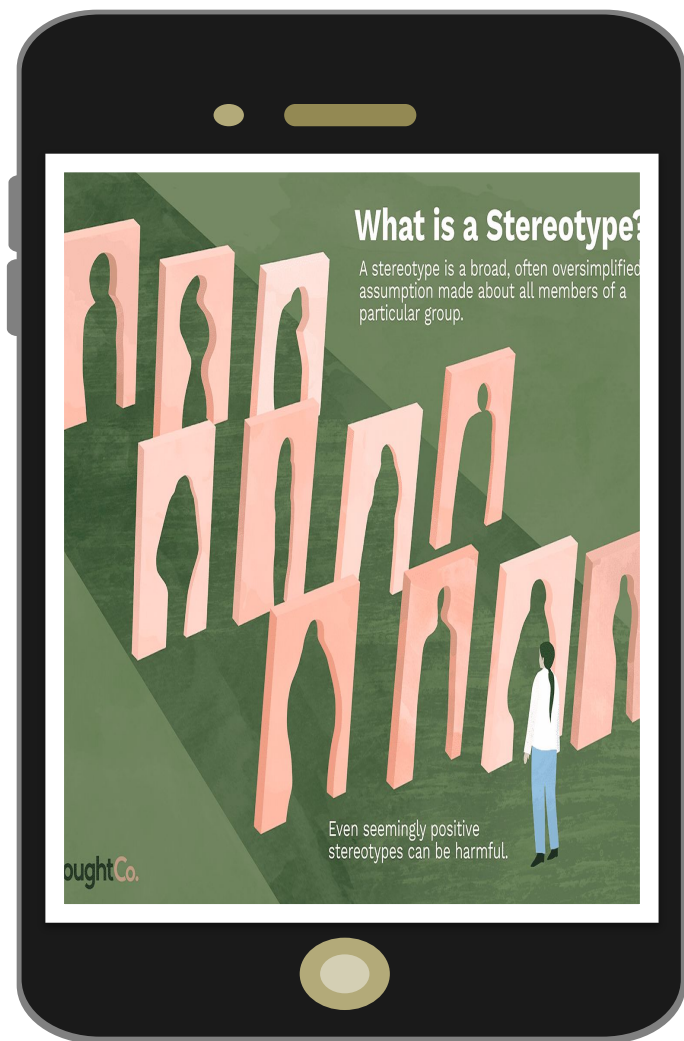
סטריאוטיפי - ציפורלה

<https://www.youtube.com/watch?v=y5UyOclY0Ag>

לפי הסרטון, מה זה סטראוטיפ?

סטריאוטיפ

- דימוי שמציג קבוצה כישות הומוגנית.
- כלומר: הקניית תכונות זהות לקבוצת אנשים, על פי דעות קדומות.
- הנחה וקטלוג (לרוב פשטניים) של כל החברים בקבוצה מסוימת.

סטריאוטיפים מגדריים

<https://www.youtube.com/watch?v=u2Glu5ZpnTM>

סטריאוטיפיזציה

- נטייה אנושית אשר מגדירה את המציאות, ומעצבת את אופן תפיסת העובדות, מגדירה לנו את האחר, הזר והשונה מאיתנו.

- סטריאוטיפיזציה שלילית=גזענות

נקודה למחשבה- האם סטריאוטיפ יכול להיות חיובי?

סטריאוטיפים על ישראלים

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=5nSD0yuhR3c&feature=emb_logo

- אמצעי תקשורת ההמונים שואפים לפנות לקהלים גדולים, עושים שימוש רב בסטריאוטיפים ובתבניות מוסכמות, או לחילופין בשבירתן.
- הסכנות בשימוש בסטריאוטיפים- הצגת המציאות בצורה מעוותת ושטחית, במיוחד בקרב אלה שאין להם נגישות למקורות מידע אחרים

**האם התכנית סליחה על השאלה משתמשת
בסטריאוטיפים, או שוברת אותם?**

משימה

- בחר\י פרק מתוך התכנית "סליחה על השאלה"
- ענה\י על השאלות הבאות:

- 1. מי המוען? (זה שרוצה להעביר את המסר)
- 2. מי הנמען? (זה שהמסר מיועד לו)
- 3. מה המסר? השתמש\י במושג סטריאוטיפ, לפחות פעם אחת בתשובה.

כתבו, צלמו, או שירו:

מה הסטריאוטיפ שלכם?

איך אנשים שלא מכירים מגדירים אתכם?

צילום דיוקן

- דיוקן (פורטרט) הוא ציור, צילום או כל ייצוג אמנותי אחר של אדם.
- דיוקנאות מציגים לרוב את פלג הגוף העליון.
- מטרתם היא להציג את החזות הכללית של האדם, ולעיתים להוסיף לו תובנה אמנותית לגבי אישיותו.
- הדיוקן המפורסם ביותר בעולם הוא פרי מכחולו של לאונרדו דה וינצ'י, המכונה ה"מונה ליזה".
- כאשר אדם יוצר דיוקן של עצמו, מכונה היצירה דיוקן עצמי.

משימה

- צלמו 3 חפצים בצורה אומנותית שלדעתכם מאפיינים אתכם

איתמר פריד

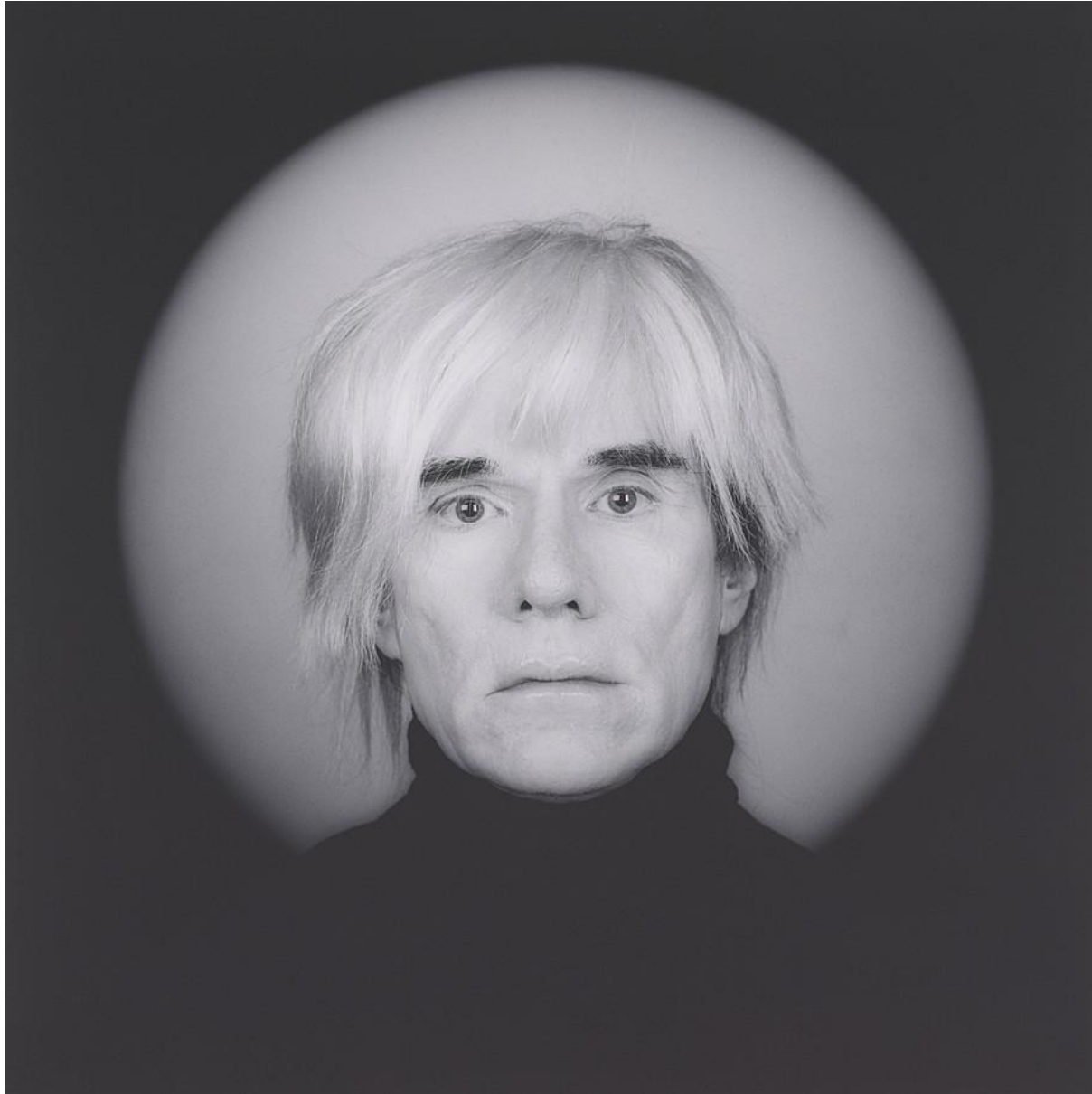
גוסטבו סגורסקי

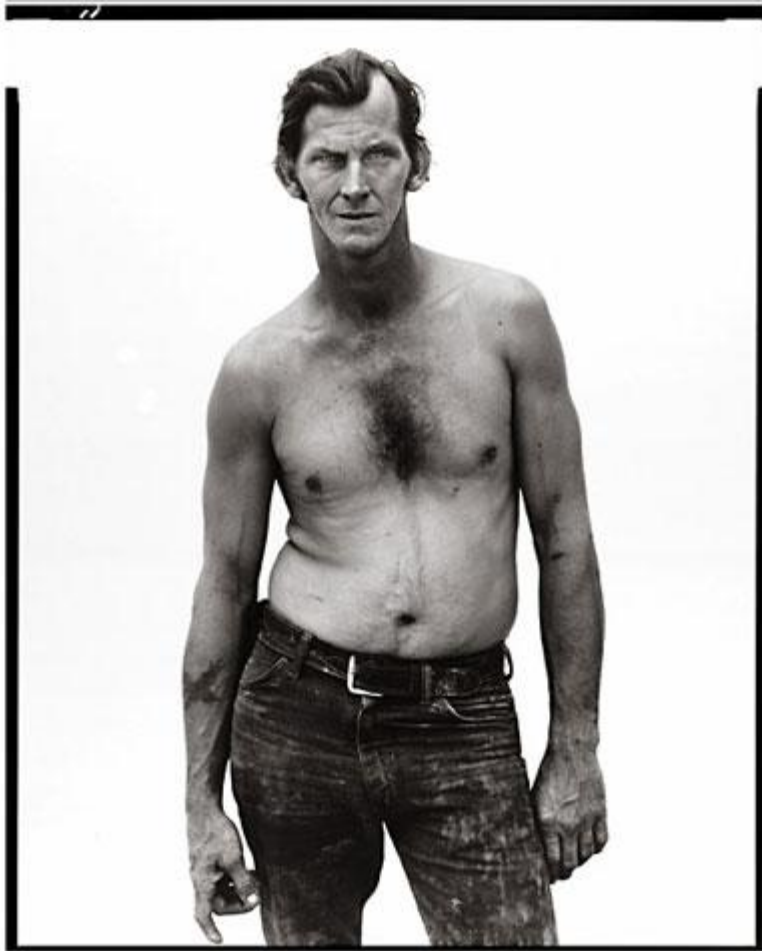
Tirney Gearone

robert mapplethorpe

Richard Avedon

סנדי שרמן

- צלמת ואמנית אמריקאית, הידועה בעיקר בשל הפורטרטים הקונספטואליים שלה.

- היא התחילה ללמוד ציור ותוך זמן קצר הרגישה מתוסכלת ממה שכינתה "המגבלות של המדיום" (ציור) ואמרה מאוחר יותר כי הרגישה שאין שם שום דבר לחדש. במקום ציור, היא החלה ללמוד צילום.

- "בציור העתקתי בקפדנות אומנות של אחרים, והבנתי שדרך המצלמה אני יכולה ליישם רעיונות מקוריים שלי".

- שרמן יוצרת סדרות של צילומים בהן היא מופיעה כשהיא מחופשת, או מוצבת בתוך סיטואציה מבויימת.

- "אני מרגישה אנונימית בתמונותיי. כשאני מתבוננת בתמונות, אני לעולם לא רואה את עצמי. התמונות אינן דיוקנאות עצמיים. לעיתים אני נעלמת כליל מהתמונות"

משימה

- צילום פורטרט עצמי
- בחרו סטראוטיפ עצמי שלכם או אחר שתמצאו לעסוק בו וצילמו פורטרט עצמי תוך מחשבה על הגזמת הסטראוטיפ וחשיבות רקע הצילום.

מטרות השיעורים:

- התלמידים ילמדו את המושגים סטריאוטיפ ופורטרט והיבטיהם מתוך חווית צפיה, ניתוח והגדרות.
- התלמידים יפתחו מודעות על הסטריאוטיפים המוטבעים בתרבות ובתקשורת ההמונים.
- התלמידים יפתחו מודעות עצמית על הדרך בה רואים אותם בדרך סטריאוטיפית
- התלמידים יציגו את הבנת המושג בדרכים שונות.
- התלמידים ימשיכו להעמיק בלמידת ניתוח תמונה על פי המודל הנדרש.
-
- **משך זמן השיעור: 40 דקות (מחולק ל 2 שיעורים)**

מבנה שיעור ראשון

זמן	קישורים	הנחיות	נושא
5-7 דקות		מחכים עד שכולם יתחברו ועושים סבב שלומות	פתיחה
25 דקות	1. https://www.youtube.com/watch?v=y5UyOclY0Ag 2. https://www.youtube.com/watch?v=u2Glu5ZpnTM 3. https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=5nSD0yuhR3c&feature=emb_logo 4. https://www.youtube.com/watch?v=u2Glu5ZpnTM 5. https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=5nSD0yuhR3c&feature=emb_logo 6. https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=5nSD0yuhR3c&feature=emb_logo	1. דיון על הקשר בין התמונה בפתיחה לנושא השיעור. התלמידים יגידו את דעתם – מדוע נבחרה דווקא תמונה זו והאם אתם מסכימים אם מה שנראה בתמונה? 2. צפיה בקליפ "סטריאוטיפי" של קבוצת ציפורלה – שאלה: לפי הסרטון – נסו להגדיר את המושג סטריאוטיפ. (קישור 2) 3. הגדרת המושג סטריאוטיפ 4. צפייה בסרטון נוסף – סטריאוטיפים מגדריים. שאלה – מה ראיתם בסרטון? האם אתם מזדהים? איזה סטריאוטיפים עלו בסרטון? (קישור 4) 5. שאלה – האם יש סטריאוטיפ שלילי? תנו דוגמאות מהעולם שלכם. 6. צפייה בסרטון המציג את ה"ישראלי" כסטריאוטיפ חיובי. שאלה – האם לדעתכם יש דבר כזה סטריאוטיפ חיובי? (קישור 6)	הגדרת מושגים
3 דקות		1. בחרו פרק מהסדרה "סליחה על השאלה" וענו על השאלות: האם הסדרה משתמשת בסטריאוטיפים שמצגים או שוברת אותם ומראה כיווני מחשבה אחרים? באיזה אופן תשובתכם באה לידי ביטוי. שאלה נוספת – מי המוען, מי הנמען ומהו המסר. 1. מה הסטריאוטיפ שלכם? הביעו באמצעות כתיבה, שיר, צילום.	משימות
5 דקות		מה עברנו היום ומה המשימה לבית. עידכון מועד השיעור הבא	סיכום

מהלך השיעור:

מבנה שיעור שני

עזרים	מתודות	משך זמן	נושא
מצגת, כלי כתיבה, דף ניתוח תמונה (נספח 1)	צפייה בתמונות, ניתוח תמונות על פי המודל שנלמד, דיון המקשר בין הידע שנלמד בשיעור הקודם דרך הצילומים המוצגים.	30 דקות	חזרה והגדרת מושג חדש + חיבור למדיום הצילום

מהלך השיעור

זמן	קישורים	הנחיות	נושא
5-7 דקות		מחכים עד שכולם יתחברו ועושים סבב שלומות	פתיחה
5 דקות	מצגת	חזרה על המושג סטריאוטיפ מהשיעור הקודם מושג הדיוקן – הבנת המושג, כתיבה במחברת וקישורו לנושא הסטריאוטיפים	חזרה והגדרת מושגים
10-15 דקות	דף הסבר ניתוח תמונה מצורף כנספח 1	צפייה בתמונות דיוקן של צלמים שונים וניתוח התמונות על פי מודל ניתוח תמונה. דגשים: - קומפוזיציה - מוען/נמען/מסר - משמעות הצבע/שחור-לבן	ניתוח צילומים
10-15 דקות	מצגת	מתמקדים בצלמת סנדי שרמן וביצירות שלה. כל תלמיד בוחר תמונה אחת ומנתח את התמונה. דגשים: - רקע - צבעים - קונוטציה/דנוטציה	אינדוקציה
		לאחר ניתוח התמונות – עליכם ליצור צילום שנושא סטריאוטיפ תוך צילום דיוקן שלהם עם הקפדה על המתח שבין הרקע לפורטרט.	משימה
5 דקות		מה עברנו היום ומה המשימה לשיעורי הבית.	סיכום

מהלך השיעור:

נספח 1 ניתוח תמונה

- **ניתוח צילום**
- מה בתמונה?
- תיאור כללי
-
- **התייחסות אישית**
- מה התמונה מעוררת בך? (רגשות, זכרונות, תחושות, מחשבות, רעיונות, אסוציאציות..)
-
- **דנטוציה - מה רואים?**
- זווית ראייה, זווית צילום, מרחק מהאובייקט המצולם
- תאורה, צבעים, קומפוזיציה
-
- **קונוטציה - משמעות נלווית**
- משמעות גלויה, משמעות סמויה, מסרים
- משמעויות תרבותיות, חברתיות
- סמלים מוכרים
-
- **הערכת הצילום**
- האם זהו צילום מעניין, מוצלח?
- מדוע נבחר דווקא צילום זה?
-
- **מידע חיצוני על הצילום**
- ההקשר לאירוע בו צולמה התמונה
- מידע אודות הצלם ונסיבות הצילום

רפלקציה

- רפלקציה
- התחלנו ללמד את נושא הסטראוטיפים והאפיון העצמי לפני היציאה לחופשה והחלטנו להמשיך ולהעמיק את הלמידה של הנושא בשיעורי תקשורת ושיעורי הצילום. במהלך תקופת הבידוד עד כה, העברנו שיעורים אלה בשיתוף בינינו (תקשורת וצילום) שמטרתם העמוקה, פיתוח מודעות על תפישת האחר בחברה כמו גם מודעות עצמית לגבי ראייה סטראוטיפית ורגשות הנחיתות שיכולים להיות נלווים לכך. בנוסף, שימשו השיעורים להסטת הבלבול המשטיח מאי הוודאות וחרדת הקורונה, אל נושאים עמוקים מעניינים ומטרידים הנלווים למושג הסטריאוטיפ. התלמידים הקפידו להגיע לפגישות הזום, השתתפו ושיתפו, שלחו תמונות וצילומים וענו על מטלות הכתיבה. ניכר כי הנושא מקרב אותם לעצמם ומאיר נקודות מטרידות בחייהם כמו גם מגדיר באופן מסודר את הסטריאוטיפ כהכללה ותיוג. כמו כן, ניכרו בדיונים ובתמונות ששלחו, רצונם העז, שיכירו אותם כאנשים ייחודיים ואינדיווידואליסטיים. לתחושתינו המקום שניתן להם לייצוג עצמי בשילוב למידת העומק של המושגים סטריאוטיפ ודיוקן עצמי הקנו להם שאר רוח, מקום לביטוי עצמי ועניין רב. בקיצור הצלחה גדולה.